

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะ การดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน

พิภพ สอนใย^{*}

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีวิจัยการสร้างสรรค์ทางดุริยางคศิลป์ไทย และวิธีวิจัยทางการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ สร้างสรรค์บทเพลงสำหรับบรรเลงจะเข้ขึ้นต้นจากเพลงพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 บทเพลง และสร้างแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสานและศึกษาประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาวิจัยดังนี้ ตอนที่ 1 การสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับบรรเลงจะเข้ขึ้นต้นจากเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยใช้ลักษณะทางดุริยางคศิลป์พื้นบ้านอีสานมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ และสอดแทรกกลวิธีการดีดจะเข้ตามเกณฑ์ฐานดนตรีไทย ชั้น 1-6 จำนวน 5 บทเพลง ดังนี้ 1) จะเข้กลองยาว 2) ลำเพลินจะเข้ 3) จะเข้สะแน 4) เข้จะเข้ และ 5) เตี้ยจะเข้ โดยมีทำนองไม่ซับซ้อนและมีความยาวไม่มาก สั้นกะทัดรัด ใช้กลุ่มโน้ต 5 เสียง (Pentatonic Scale) ที่ใกล้เคียงบันไดเสียง A ไมเนอร์ (A Minor) ตอนที่ 2 สร้างแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน และศึกษาประสิทธิภาพ ตามแนวคิดการสอนทักษะดนตรี จำนวน 5 ชุด ชุดละ 4 แบบฝึก รวมเป็น 20 แบบฝึก ครอบคลุมกลวิธีการดีดจะเข้ตามเกณฑ์ฐานดนตรีไทย ชั้น 1-6 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะจะเข้ มีค่า 71.92/76.04 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน

^{*} รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติดต่อได้ที่: phiphat.somyai@gmail.com

เป็นแนวทางหนึ่งในการสอนดนตรีตามภูมิภาคที่มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่น การนำบทเพลงที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคยมาสร้างสรรค์เป็นหนทางหนึ่งที่จะเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางดนตรีต่างวัฒนธรรมสู่ผู้เรียนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: จะเข้; แบบฝึกทักษะ; ประพันธ์เพลง; เพลงพื้นบ้านอีสาน

Creation of Music for Developing *Chakhe* Playing Skills from I-san Folk Music

Phiphat Sornyai*

Abstract

The current study was designed in the qualitative approach. Creation in Thai traditional musical arts was employed as the main methodology of the study. The purposes of the study were to create songs for practicing basic Chakhe, a Thai traditional strumming music instrument, from 5 North Eastern Thailand (Isan) traditional compositions and to develop and evaluate practicing exercises for the instrument.

The study indicated the following results. Phase 1 focused on creation of songs used in Chakhe practicing using in Thai traditional musical arts as the main methodology. The creation was integrated with the standard Thai traditional music instruction level 1-6 including 5 Isan traditional songs such as 1) Chakhe Klongyaw 2) Lumplern Chakhe 3) Chakhe Sanair 4) Soeng Chakhe and 5) Teoy Chekhe were chosen. The songs were not complicated in melodic plays and tempos. The songs were played in the Pentatonic Scale which was close to A minor scale. Phase 2 focused on developing and evaluating practicing exercises included 5 sets of 4 exercises in 20 exercises in total. The principles of the practicing exercises were related to standard Thai traditional music instruction level 1-6. The effectiveness of the developed

* Associate Professor, Department of Thai Music, College of Music, Mahasarakham University, e-mail: phiphat.sornyai@gmail.com

practicing exercises was found at 71.92/76.04 reaching the set criteria of 70/70.

The study provided a model for regional music instruction for traditional Thai music which is one of the strength and unique characteristics of local music culture. Adopting of songs that are familiar to learners to the instruction was one of the effective ways to familiarize learners to local cultures and traditions.

Keywords: Chakhe; Exercises; Composition; Isan Music

1. บทนำ

การเรียนดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ โดยผู้เรียนจะต้องฝากตัวเข้าเป็นศิษย์ในสำนักดนตรี ในบ้านดนตรีของครูที่มีชื่อเสียง ความใกล้ชิดระหว่างครูและศิษย์เปรียบเสมือนพ่อแม่ผู้มีบุญคุณ ตลอดจนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมสำนักดูญาติพี่น้อง และตลอดจนการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการแสดงดนตรีเมื่อด้านดนตรีไทยได้เข้าสู่ระบบอุปถัมภ์ของเจ้านายการศึกษาดนตรีไทยจึงมีวิวัฒนาการในการสร้างนักดนตรีที่มีฝีมือ การสร้างสรรค์บทเพลงใหม่ๆ เพื่อประกวดประชัน จึงมีผลงานที่ทรงคุณค่ามากมายมีนักดนตรีที่มีฝีมือหลายท่าน ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองการศึกษาดนตรีไทยของชาติเข้ามาสู่ระบบโรงเรียน การเรียนดนตรีไทยจึงเปลี่ยนไปไม่ใช่เพื่ออาชีพอย่างที่ป็นในอดีต (สังต์ ภูเขาทอง, 2532, น.1-23)

การสอนทักษะดนตรีสิ่งที่ควรคำนึงถึงซึ่งเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการสอนดนตรีที่สำคัญ คือ ความเข้าใจในตัวผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน บทเรียน ทั้ง 3 ปัจจัยนี้เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยยึดเป็นหลักสำคัญในการปรับการสอนทักษะดนตรีให้เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งหลักจิตวิทยาเหล่านี้ช่วยให้ผู้สอนซึ่งมีความรู้ความสามารถในเรื่องของกลวิธีการสอนทักษะดนตรีเฉพาะอยู่แล้วสามารถทำให้การสอนดนตรีของตนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญที่สุดคือการเรียนทักษะดนตรีด้วยความสุข (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560, น.139-156) ผู้สอนควรเตรียมตัวก่อนสอนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบทเรียนทักษะต่างๆ บางครั้งผู้สอนจำเป็นต้องแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นการเรียนรู้ถึงเทคนิควิธีการสอนหรือกลวิธีการสอนทักษะดนตรีต่างๆ เนื่องจากการสอนทักษะเป็นเรื่องระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ความเข้าใจกันย่อมดีย่อมเกิดขึ้นได้จากการสื่อความหมายที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ทั้งสองฝ่ายไม่เกิดการเข้าใจผิดในเรื่องต่างๆ นอกจากนี้ยังประเมินผลตลอดเวลาทั้งก่อนสอนและหลังจากการสอนจบแต่ละครั้ง เป็นเรื่องที่คุณสอนควรแสดงให้ผู้เรียนได้เห็นว่าคุณมีพัฒนาการมากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่ควรเรียนรู้และพัฒนาต่อไป เพื่อให้ทักษะของตนเองดีขึ้น

บทเพลงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรจัดลำดับเนื้อหาความยากง่ายต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางทักษะอย่างต่อเนื่อง การจัดลำดับบทเพลงเนื้อหาอื่นๆ อย่างเหมาะสมทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนและมีความรู้สึว่าการเรียนไม่ยากจนเกินไป การจัดเนื้อหาให้ผู้เรียนมีความท้าทายอยู่บ้างเป็นสิ่งที่ควรกระทำเช่นกัน เพื่อสร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจกับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนสามารถทำสิ่งที่อยากได้ การจัดเนื้อหาการเรียนโดยเฉพาะบทเรียนควรมีความหลากหลายของยุคสมัย เช่น ผู้ประพันธ์ นอกจากนี้การได้ฝึกฝนเรียนรู้แบบฝึกที่หลากหลาย การเรียนรู้ทฤษฎี และประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงเป็นสิ่งช่วยเพิ่มศักยภาพในฝีมือทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

บทเพลงสำหรับพัฒนาทักษะการบรรเลงจะเข้ในปัจจุบันมีน้อย การสร้างสรรค์บทเพลงและแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้ จากเพลงพื้นบ้านอีสาน จึงเป็นแนวทางใหม่ที่ผู้วิจัยสนใจในการจัดการเรียนทักษะดนตรีไทยขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนเพื่อเข้าใจหลักการบรรเลงจะเข้ การใช้ไม้ดีด การใช้นิ้วกด (ณรงค์ เขียนทองกุล, 2561, น.133) จากเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยอาศัยเค้าเงื่อนทำนองจากเพลงพื้นบ้านอีสาน ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และกระบวนการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงจะเข้ใหม่

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. สร้างสรรค์บทเพลงสำหรับบรรเลงจะเข้ขึ้นต้นจากเพลงพื้นบ้านอีสานจำนวน 5 บทเพลง
2. สร้างแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสานและศึกษาประสิทธิภาพ

3. สมมติฐานและความสำคัญของการวิจัย

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน

สำหรับผู้เรียนที่มีความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมดนตรีในท้องถิ่นอีสานย่อมส่งผลให้เกิดเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้เป็นอย่างดี การได้สร้างสรรค์บทเพลงสำหรับจะเข้ในรูปแบบใหม่ที่มีการผสมผสานดนตรีพื้นบ้านอีสาน เป็นองค์ความรู้ทางด้านดุริยางคศิลป์ เป็นหลักฐานทางวิชาการทางด้านดนตรีไทย และสามารถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนได้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนทักษะการดีดจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน ผู้สร้างสรรค์มีขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า 2 ตอน ด้วยกัน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะจะเข้ ซึ่งสามารถนำไปบรรเลงในงานต่างๆ ได้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีพื้นบ้านได้ ตอนที่ 2 สร้างแบบฝึกทักษะการดีดจะเข้จากบทเพลงที่สร้างสรรค์ แล้วนำไปทดลองสอนในชั้นเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ งานวิจัยในส่วนแรกเป็นแบบวิจัยสร้างสรรค์ ส่วนที่ 2 เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นิสิต ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 5 คน โดยเลือกเรียนรายวิชา 2011127 จะเข้เบื้องต้น จำนวน 1 หน่วยกิต ใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ซึ่งทำการทดลองจำนวน 10 สัปดาห์

4.1 การสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับบรรเลงจะเข้ขึ้นต้นจากเพลงพื้นบ้านอีสาน

การสร้างสรรค์ครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยกับดุริยางคศิลป์พื้นบ้าน โดยศึกษาหลักการประพันธ์เพลงไทย ของรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี (2556) และสร้างสรรค์ท่วงทำนองให้มีลีลาเลียนแบบสำเนียงวัฒนธรรมดนตรีอีสาน (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2526, น.1) ในกลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ ใช้เทคนิคในการประพันธ์เพลงไทยแบบอิสระ แสดงสำเนียงดนตรีอีสาน

สำหรับจะเข้า 1 ชุด จำนวน 5 เพลง จากวัฒนธรรมดนตรีท้องถิ่นดนตรีอีสาน ได้แก่ วัฒนธรรมดนตรีหมอลำ และวัฒนธรรมการบรรเลงกลองยาวอีสานแบบโบราณ คือ 1) ลายจะเข้กลองยาว 2) ลายลำเพลินจะเข้ 3) ลายจะเข้สะแนน 4) ลายจะเข้ซึ้ง และ 5) ลายลำเต้ยจะเข้ ซึ่งมีวิธีการและลักษณะทำนอง ดังนี้

4.1.1 ลายจะเข้กลองยาว เป็นการสร้างสรรค์เพลงจากวัฒนธรรมการบรรเลงกลองยาวอีสานแบบโบราณ ซึ่งการบรรเลงกลองยาวได้รับความนิยมมากในกลุ่มวัฒนธรรมอีสานโดยเฉพาะในจังหวัดมหาสารคามจนได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเครื่องดนตรีประจำจังหวัดมหาสารคาม หลักสูตรดุริยางศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แขนงวิชาดนตรีพื้นบ้านได้บรรจุวิชากลองยาวอีสานเป็นวิชาสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยจึงได้แรงบันดาลใจจากจังหวะกลองยาวอีสานแบบโบราณมาเป็นรูปแบบจังหวะของทำนองในการสร้างสรรค์ จึงให้ชื่อว่า ลายจะเข้กลองยาว โดยทำนองจะใช้เทคนิคการบรรเลงด้วยการตีตก ตีถี่ ตีถี่ทึบ ทึบ ใช้ความช้าพอประมาณในการบรรเลงเพื่อแสดงความรู้สึกเรียบง่าย ลีลาสนุกสนานแสดงถึงวิถีชีวิตเรียบง่ายตามธรรมชาติของคนอีสาน ลายจะเข้กลองยาวมีความยาว 4 บรรทัดโน้ตไทย ใช้กลุ่มโน้ต 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล และ ลา ในบันไดเสียง A ไมเนอร์ (A Minor) บันทึกลงโน้ตสากลด้วยอัตราจังหวะ 2/4 เครื่องบรรเลงประกอบจังหวะใช้กลองยาวอีสานขนาดเล็กประกอบ

ลำเพลินจะเข้

พิภวัช สอนไย

4.1.3 ลายจะเข้สะแนน ได้รับแรงบันดาลใจจากทำนองการเป่าแคน ลายสุดสะแนน ซึ่งเป็นลายเพลงที่นิยมใช้เล่นกับหมอลำ เพื่อใช้ประกอบการร้องของหมอลำกลอน และเป็นที่ยอมรับแพร่หลาย ทำนองมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์มีจังหวะกระชับสอดประสานไปกับการลำจอนได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี การสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงจะเข้ ผู้สร้างสรรค์คาดว่าจะได้รับความสนใจและดึงดูดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ความเร็วในการบรรเลงช้าปานกลางแบบมีชีวิตชีวา ด้วยการตีกลองในจังหวะลำเพลิน ลายจะเข้สะแนนนี้มีความยาว 4 บรรทัดโน้ตไทย ใช้กลุ่มโน้ต 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล และ ลา ในบันไดเสียง A ไมเนอร์ (A Minor) บันทึกลงโน้ตสากลด้วยอัตราจังหวะ 2/4 เครื่องบรรเลงประกอบจังหวะใช้กลองยาวอีสาน ฉาบเล็กตีประกอบ

ลายจะเข้สะแนน

จังหวะกลองยาวอีสาน แบบโบราณ ความเร็วปานกลาง

- - - -	ซซซ ม ซ	- ซ - ซ	ม ซ ล ต่	- - รัรั	ม่ รั ต่ ล	ต่ ล - ต่	ม่ รั - รั
		ซ					
- - - -	ตี่ รั มี่ ซี่	- ซี่ - รั	ม่ รั ต่ ล	- - - -	ตี่ รั มี่ ซี่	ซซซซี่ มี่ รั	ตี่ ล รั ตี่
- ตี่	รั ต่ ล ซ	- ซ ล ซ	ม ซ ล ม	- - ซ ม	ร ม ซ ล	ตี่ ล ซ ต	ร ม ต ร
- ตี่							
- ร	ม ต ร ม	ร ม ซ ร	ม ร ต	ด	ร ม - ร	ด ม ร ต	
			ล	- - ซ			- ล - ซ
- ร							

จังหวะกลองยาวอีสาน (โบราณ)

- - - -	- ปี่ - ปี่	- - - -	- ปี่ - ปี่	- - - -	- ปี่ - ปี่	- - - -	- ปี่ - ปี่
---------	-------------	---------	-------------	---------	-------------	---------	-------------

สัญลักษณ์ ปี่ แทนเสียง เปิง ของกลองยาวอีสาน

จะเข้สะแนน

พิภัก สอนโย

Andante ♩=80

5

9

13

1. 2.

สัญลักษณ์	ปี	แทนเสียง เปิง ของกลองยาวอีสาน
	ต	แทนเสียง ต้ม ของรำมะนาวยาวอีสาน

จะเข้เซิ้ง

พิภักษ์ สอนโย

4.1.5 ลายจะเข้เต้ย ได้รับแรงบันดาลใจจากทำนองเต้ยของการขับร้องหมอลำ และการเป่าแคน ทำนองเต้ยมีความกระชับกะทัดรัดสนุกสนานให้ความรู้สึกมีความสุขนิยมเป็นบทส่งท้ายของการแสดงหมอลำเมื่อได้ยืนทำนองเต้ยของแคนกับการขับร้องหมอลำจะทำให้รู้สึกมีความสุขสนุกสนานมีชีวิตชีวา ผู้วิจัยจึงนำทำนองเต้ยมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับการบรรเลงจะเข้เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดยให้มีลีลาการบรรเลงปานกลางค่อนข้างเร็ว อารมณ์แบบมีความสุขสนุกสนาน มีความสุขของผู้คน ความเร็วในการบรรเลง ด้วยการตีกลองในจังหวะเต้ย ลายจะเข้เต้ยนี้มีความยาว 4 บรรทัดโน้ตไทย ใช้กลุ่มโน้ต 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล และ ลา ในบันไดเสียง A ไมเนอร์ (A Minor) บันทึกลงโน้ตสากลด้วยอัตราจังหวะ 2/4 เครื่องบรรเลงประกอบจังหวะใช้กลองยาวอีसान ฉาบเล็กตีประกอบ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2

การนำเสนอผลการสร้างแบบฝึกทักษะ โดยการสังเคราะห์จากเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ซึ่งมีแนวคิดจากเพลงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งถอดเป็นแบบฝึกจากบทเพลงที่สร้างสรรค์ทีละประโยคเพลงได้จำนวน 5 ชุด ชุดละ 4 แบบฝึก รวมเป็น 20 แบบฝึก แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นยังมีความสอดคล้องกับกลวิธีการตัดจะเข้ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย พ.ศ. 2544 ชั้นที่ 1-6 ได้แก่ ตัดเก็บ ตัดรว ตัดรูต ตัดทึงน้อย ตัดควบเสียง และ ตัดสะบัด การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะจะเข้ จากการทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยนำแบบฝึกทักษะจะเข้ที่พัฒนามาจากการสร้างสรรค์บทเพลงบรรเลงสำหรับจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน ไปทดลองทดสอบจริง กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิชาเลือก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งมีทักษะจะเข้ขั้นพื้นมาก่อน จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวม 5 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะจะเข้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70/70 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยรวมจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนเท่ากับ 71.68 คิดเป็นร้อยละ 71.68 ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13 แปลผลได้ว่า นักศึกษาสามารถบรรเลงจะเข้ที่สร้างสรรค์จากเพลงพื้นบ้านอีสานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนคะแนนเฉลี่ยรวมทดสอบหลังเรียนเท่ากับคะแนนเฉลี่ย 75.96 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.35 สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 71.68/75.96 โดยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 70/70

ภาพประกอบ 1. ลักษณะการนั่งเรียนทักษะจะเข้กลุ่มย่อย
ที่มา : ผู้วิจัย (11 กุมภาพันธ์ 2562)

ตารางที่ 1 คะแนนทดสอบทักษะการดีจะเข้ระหว่างเรียน

คนที่	คะแนนทดสอบแบบฝึกทักษะจะเข้ระหว่างเรียน					คะแนน	คะแนน	S.D.
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	รวม	เฉลี่ย	
						500	X	
1	72	71	70	69	70	352	70.40	1.14
2	70	70	71	73	72	356	71.20	1.30
3	72	72	76	75	76	371	74.20	2.05
4	71	73	72	71	74	361	72.20	1.30
5	70	72	71	72	73	358	71.60	1.14
รวม	355	358	360	360	365	1,792	71.92	0.38

ตารางที่ 2 คะแนนทดสอบทักษะการดีจะเข้หลังเรียน

คนที่	คะแนนทดสอบแบบฝึกทักษะจะเข้หลังเรียน					คะแนน	คะแนน	S.D.
	ชุดละ 100 คะแนน					รวม	เฉลี่ย	
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	500	X	
1	75	72	76	77	75	375	75.00	1.87
2	75	74	74	75	72	370	74.00	1.22
3	80	79	82	80	82	403	80.60	1.34
4	75	74	74	74	77	374	74.80	1.30
5	75	75	75	75	77	377	75.40	0.89
รวม	380	374	381	381	383	1,899	75.96	0.35

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล ตอนที่ 1

การสร้างสรรคบทเพลงใช้เทคนิคในประพันธ์เพลงไทยแบบอิสระ แสดงสำเนียงดนตรีอีสาน สำหรับจะเข้ 1 ชุด จำนวน 5 เพลง ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินกลวิธีการดีจะเข้ ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ดังตาราง

ตารางที่ 3 สรุปกลวิธีการดีจะเข้จากการสร้างสรรคบทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะจะเข้กับเกณฑ์การประเมินทักษะการดีจะเข้ เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2544, น. 319-337)

ลำดับ ชั้น	กลวิธีการดีจะเข้	บทเพลงสร้างสรรคเพื่อพัฒนาทักษะจะเข้				
		จะเข้ กลองยาว	ลำเพลิน จะเข้	จะเข้ สะแนม	เข้ จะเข้	เตี้ย จะเข้
1	1.1 การดีดสายเปล่า	✓	✓	✓	✓	✓
	1.2 การดีดกดสาย ชนิดเรียงเสียง	✓	✓	✓	✓	✓
2	2. 1 การดีดกดสาย ชนิดข้ามเสียง	✓	✓	✓	✓	✓
	2.2 ดีดทึงน้อย นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้	✓		✓		
	2.3 ดีดทึงน้อย นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วกลาง	✓			✓	
	2.4 ดีดทึงน้อย นิ้วก้อยกับนิ้วนาง	✓		✓	✓	
3	3.1 ดีดทึงน้อยสายเปล่า	✓				
4	4.1 ดีดเก็บ	✓	✓	✓	✓	✓
5	5.1 ดีดรว	✓	✓	✓	✓	✓
	5.2 ดีดรูดสายลวด				✓	
6	6.1 ดีดควบเสียงดีด (กระทบ)			✓	✓	
	6.2 ดีดสะบัด ตัวโน้ตเดียว			✓	✓	

5.2 สรุปผล ตอนที่ 2

ผลการสร้างแบบฝึกทักษะ โดยการสังเคราะห์จากเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ซึ่งมีแนวคิดจากเพลงพื้นบ้านอีสาน การทดลองภาคสนาม (Field Testing) โดยนำแบบฝึกทักษะจะเข้ ที่พัฒนามาจากการสร้างสรรค์บทเพลงบรรเลงสำหรับจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน ไปทดลองทดสอบจริง กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิชาเลือก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งมีทักษะจะเข้ขั้นพื้นมาก่อน จำนวน 1 กลุ่มเรียน รวม 5 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะจะเข้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70/70 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยรวมจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 71.68/75.96 โดยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

5.3 อภิปรายผล

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อพัฒนาทักษะจะเข้จากเพลงพื้นบ้านอีสาน โดยกลุ่มโน้ต 5 เสียง (Pentatonic Scale) ดำเนินทำนองที่ใกล้เคียงกับบันไดเสียง A ไมเนอร์ (A Minor Scale) และใช้โน้ตประสานเสียงแบบขั้น 3 คู่ 4 และ คู่ 5 เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับทำนองจะเข้ (ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, 2549, น.5) ซึ่งสามารถพัฒนาและสอดแทรกกลวิธีการบรรเลงจะเข้แบบพิเศษและสามารถแปรทำนอง กลอนเพลงสำหรับจะเข้ในขั้นสูงต่อไปได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการติดจะเข้ขั้นพัฒนาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ชำคม พรประสิทธิ์ (2560, น. 45-149) ในด้านการสร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงจะเข้สำหรับแก้ปัญหาการบรรเลงของนักจะเข้ในด้านต่าง ๆ

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการนำสร้างสรรค์ไปใช้ ควรใช้กับผู้เรียนที่มีทักษะจะเข้

ขั้นต้นและมีความคุ้นเคยกับทำนองดนตรีพื้นบ้านของภาคอีสานเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกลุ่มวัฒนธรรมหมอลำ หรือพัฒนาโดยการนำไปบรรเลงสำหรับการรวมวง ควรปรับทางให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไปในการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีไทยแนวใหม่ ที่พัฒนามาจากการสร้างสรรค์บทเพลงสำหรับเครื่องดนตรีไทย ชนิดอื่นให้มากยิ่งขึ้น จากเพลงพื้นบ้านตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับความคุ้นเคยของผู้เรียนในวิถีวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดนสร้างแรงจูงใจให้นักดนตรีไทย นักวิชาการดนตรีไทย ที่มีความสามารถยังติดกับกรอบขนบธรรมเนียมแบบเดิมและยังไม่มี ความกล้าพอที่สร้างสรรค์บทเพลงในลักษณะที่เป็นทางเลือกใหม่ ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ เช่น การจัดการประกวดการแต่งเพลงไทย การประกวดการบรรเลง เตี่ยวดนตรีไทยในเชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ นักแต่งเพลง นักดนตรี โดยให้สังคมไทยได้ร่วมรับฟัง และพัฒนาต่อในเชิงวิชาการ

รายการอ้างอิง

- ข้าคม พรประสิทธิ์. (2560). *การดีดจะเข้ชั้นพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. (2526). *ดนตรีและการละเล่นพื้นบ้านอีสาน*. มหาสารคาม: ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ณรงค์ เขียนทองกุล. (2561). กลวิธีการบรรเลงจะเข้ในเพลงเตี่ยวทะแย สามชั้น. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 25(1), 104-132.
- ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2560). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ชัยเสรี. (2556). *การประพันธ์เพลงไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. (2549). *การประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยวสำหรับจะเข้*. รายงานผลการวิจัยกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช, กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัจด์ ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา. (2544). *เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยและเกณฑ์การประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

Received: March 20, 2019

Revised: February 5, 2020

Accepted: May 13, 2020